

Margo Trappenburg

Liefde is niet genoeg

Net als vele andere kijkers zit ik elke maandag aan de buis gekluisterd voor de Human documentaire Klassen. De documentairemaaksters volgden groep 8 kinderen in Amsterdam-Noord. Aan de ene kant vwo'ertjes in de dop op een witte eliteschool, en aan de andere kant leerlingen met een nog ongewisse schoolloopbaan, op een minder geprivilegieerde basisschool. Op die laatste school leven we mee met de schattige, leergierige Yunuscan, die wordt opgevoed door een alleenstaande moeder die geen Nederlands spreekt, en met de slimme Anyssa, die bij haar zeer laag opgeleide grootouders woont, in een onrustige sociale omgeving. De documentaire stelt impliciet indringende vragen aan docenten in groep 8, over te hoge en te lage schooladviezen. De maaksters stellen ook vragen aan politici en beleidsmakers: selecteren we niet te vroeg in Nederland? En wat kunnen we leren van de Londense basisscholen, waar ze niet aansluiten bij de thuissituatie van leerlingen, maar waar ze leerlingen van half negen tot vijf rust en structuur bieden en intellectuele uitdaging?

De documentaire zette mij ook aan het denken over sociaal werk en dan vooral over de tegenwoordig alom beleden voorkeur voor informele hulp door het eigen netwerk (via netwerkversterking, eigen krachtconferenties of op nog andere manieren). Anyssa in

Klassen is een potentieel vwo-meisje, maar komt daar waarschijnlijk niet terecht. Haar moeder stopte voortijdig met school en is geen goed voorbeeld voor haar dochter. Het is evident dat Anyssa heel dol is op haar ongearticuleerde, invalide opa en hij op haar, maar haar grootouders zullen haar, ondanks alle toewijding, niet kunnen helpen bij de overgang naar de middelbare school. Is netwerkhelp hier, maar ook in vele vergelijkbare gevallen, wel de juiste oplossing? Socioloog Bowen Paulle betoogde in de Volkskrant dat kinderen als Anyssa een mentor nodig hebben; niet een zelf-gekozen mentor uit hun eigen netwerk, maar juist een mentor uit een heel ander milieu, die hen intensief zou moeten begeleiden en een kijkje zou moeten bieden in een wereld die ze niet kennen.

Hoeveel plaats is er voor ambitie en talent bij cliënten in het sociaal werk? Of wordt er bij de begeleiding van meisjes als Anyssa vooral gedacht aan materiële en emotionele steun, allebei ontegenzeggelijk heel belangrijk? Nemen jeugdzorgmedewerkers genoegen met een suboptimale schoolloopbaan, omdat je met een vmbo-opleiding ook een waardevol mens kunt worden (ontegengesteld waar)? Ongemakkelijke vragen die deze documentaire oproept, ook voor sociaal werkers. ●

Margo Trappenburg
is universitair
hoofddocent Bestuurs-
en organisatie-
wetenschappen aan de
Universiteit Utrecht en
bijzonder hoogleraar
Grondslagen van het
maatschappelijk werk
aan de Universiteit voor
Humanistiek.